

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย เรื่องรูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 3 - 4 เขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท โดยแบ่งเป็น จุดมุ่งหมายของการวิจัย วิธีการดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย การอภิปรายผล และข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

จุดมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัญหาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 3 - 4 เขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท
2. เพื่อสร้างรูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 3 - 4 เขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท

วิธีการดำเนินการวิจัย

1. ประชากร ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน ผู้ช่วยผู้อำนวยการสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 3 - 4 เขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท ปีการศึกษา 2546 จำนวน 45 คน
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามจำนวน 1 ฉบับ สอบถามการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตพื้นที่การศึกษา ชัยนาท แบบสอบถามมี 1 ตอน โดยใช้แบบสอบถามแบบ มาตรฐานส่วนประมาณค่า สอบถามปัญหาการเตรียมความพร้อมการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 6 ด้าน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพ การดำเนินการประกันคุณภาพ การตรวจสอบทบทวนคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน การพัฒนาและ ปรับปรุง และการเตรียมการรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด โดยใช้มาตรวัดแบบลิเคิร์ต คือ มีปัญหาระดับมากที่สุด มีปัญหาระดับมาก มีปัญหาระดับปานกลาง มีปัญหาระดับน้อย มีปัญหาระดับน้อยที่สุด มีค่าความเชื่อมั่น .98

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้ประชากรผู้ตอบแบบสอบถามตามขั้นตอนดังนี้ ขอหนังสือจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์ ขอความร่วมมือจากผู้บริหารสถานศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 3 - 4 ในการเก็บข้อมูล โดยแบบสอบถามทั้งหมดถูกส่งไปให้กลุ่มประชากรใน 15 สถานศึกษา จำนวน 45 ชุด ได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 45 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ ผลการวิเคราะห์ปัญหาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาด้วยค่ามัชฌิมเลขคณิต และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

5. การพัฒนา ผู้วิจัยได้นำผลการวิเคราะห์ในแต่ละด้านมาเพื่อหาวิธีการการจัดกิจกรรมการพัฒนา แล้วนำรูปแบบการจัดกิจกรรมไปสร้างรูปแบบเพื่อพัฒนาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพของสถานศึกษาด้วยกระบวนการกลุ่ม จากผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาของจังหวัดชัยนาท จำนวน 7 คน และนำข้อมูลมาสังเคราะห์เพื่อให้ได้รูปแบบในการพัฒนา

ผลการวิจัย

ผลการวิจัย เรื่อง รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 3 - 4 เขตพื้นที่การศึกษาชัยนาทในครั้งนี้ ผู้วิจัยจะเสนอ ตามลำดับดังนี้

1. ศึกษาปัญหา

1.1 การศึกษาปัญหาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 6 ด้าน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การพัฒนาและปรับปรุง และการเตรียมการรองรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนดในภาพรวมมีปัญหายอยู่ในระดับ ปานกลาง ปัญหาในส่วนของการศึกษาและการเตรียมการมีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 2.79 โดยรายการสร้างแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง มีปัญหาเป็นอันดับแรก ส่วนการแต่งตั้งคณะทำงานศึกษาและพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา มีปัญหาเป็นอันดับสุดท้าย ปัญหาในส่วนของ การวางแผนการประกันคุณภาพ มีค่ามัชฌิมเลขคณิตเท่ากับ 2.82 รายการการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและตัวบ่งชี้เพื่อใช้เป็นข้อปฏิบัติในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรในระดับสถานศึกษาและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษามีปัญหาเป็นอันดับแรก ส่วนการกำหนดบทบาทหน้าที่ความ

รับผิดชอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาของฝ่าย /กลุ่มสาระ /งาน มีปัญหาเป็นอันดับสุดท้าย ปัญหาในส่วนของ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา มีค่ามัธยเทศเท่ากับ 3.04 รายการการ นำผลสรุปการปฏิบัติงานไปใช้ปรับปรุงพัฒนางาน มีปัญหาเป็นอันดับแรก ส่วนการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก สะดวกสนับสนุนทรัพยากร เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีปัญหาเป็นอันดับสุดท้าย ปัญหาส่วนของ การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษามีค่ามัธยเทศคณิตเท่ากับ 2.84 รายการการเตรียมเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินภายใน มีปัญหาเป็นอันดับแรก ส่วนการแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา กำหนดบทบาทหน้าที่ ชัดเจนครบถ้วน มีปัญหาเป็นอันดับสุดท้าย ปัญหาในส่วนของ การพัฒนาและปรับปรุง มีค่ามัธยเทศคณิตเท่ากับ 2.95 รายการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาภายหลังการประเมินภายใน มีปัญหาเป็นอันดับแรก ส่วนการนำผลที่ได้จากการประเมินภายในมาเป็นสารสนเทศที่สามารถใช้ได้ มีปัญหาเป็นอันดับสุดท้าย ปัญหาใน ส่วนของการเตรียมการรองรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.97 รายการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองและชุมชน มีปัญหาเป็นอันดับแรก ส่วนการสร้าง ความตระหนักและความเข้าใจแก่บุคลากร ครู และคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรับการประเมินโดยหน่วยงานภายนอก มีปัญหาเป็นอันดับสุดท้าย

1.2 การศึกษาลำดับข้อปัญหาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 3 - 4 เขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ที่มีปัญหามากที่สุด จำนวน 6 ข้อ มาเป็นเนื้อหาสาระการพัฒนา ได้แก่ 1 การนำผลสรุปการปฏิบัติงานไปใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน 2 การเตรียมการใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินภายใน 3 รายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และชุมชน 4 การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาภายหลังการประเมินภายใน 5 การสร้างแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง 6 การกำหนดมาตรฐานคุณภาพและตัวบ่งชี้เพื่อใช้เป็นข้อปฏิบัติในเรื่องการประกันคุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรในระดับสถานศึกษาและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา

1.3 การสร้างรูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 3 - 4 โดยทำการสังเคราะห์ข้อมูลจากกระบวนการสนทนากลุ่มของผู้เชี่ยวชาญพบว่า รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพของสถานศึกษาทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการประกันคุณภาพการ

ดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา การพัฒนา และปรับปรุง และการเตรียมการรองรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด เป็นไปตามหลัก การบริหารวงจรเดมมิ่ง(PDCA) ที่ประกอบด้วยขั้นตอนหลัก คือ การวางแผน การปฏิบัติ การ ตรวจสอบ และการปรับปรุง โดยมีแนวทางการจัดกิจกรรมการพัฒนา ดังนี้

1.3.1 ด้านการศึกษาและการเตรียมการ

การสร้างแนวคิดการประกันคุณภาพแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การวางแผน มีการกำหนดแผน นโยบาย และเป้าหมาย เพื่อส่งเสริมให้ครูและ บุคลากรที่เกี่ยวข้องเกิดแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมให้ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเกิดแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำโครงการพัฒนาความรู้ และทักษะการประกันคุณภาพ โครงการพัฒนา : ศึกษาด้วยตนเอง โครงการพัฒนาที่มงาน โครงการศึกษาดูงาน โครงการเผยแพร่เอกสารการประกันคุณภาพแก่ครูและผู้เกี่ยวข้อง แต่งตั้ง คณะกรรมการผู้รับผิดชอบ

การปฏิบัติ จัดการอบรมแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างแนวคิดการ ประกันคุณภาพ จัดชี้แจงและสร้างจิตสำนึกแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องให้มีความรู้ความเข้าใจถึง ประโยชน์การประกันคุณภาพ จัดการอบรมเพื่อสร้างความรู้ แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา เรื่อง การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน(SBM) การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ การแสดงความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ การไปศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ ดำเนินการด้านการประกันคุณภาพได้ดีเด่น ส่งเสริมให้ครูที่สร้างแนวคิดได้แล้วสร้างเครือข่ายเพื่อ ขยายแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาต่อไป

การตรวจสอบ ดำเนินการนิเทศ ติดตามอย่างใกล้ชิด ต่อเนื่องและจริงจัง การ รายงานผลการดำเนินงาน ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน

การปรับปรุง นำผลรายงานมาปรับปรุงแผนพัฒนาความรู้และทักษะการ ประกันคุณภาพ แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการให้สอดคล้องกับการ ประกันคุณภาพ

1.3.2 ด้านการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา

การกำหนดมาตรฐานคุณภาพและตัวบ่งชี้เพื่อเป็นข้อปฏิบัติในเรื่องการประกัน คุณภาพการศึกษาโดยบุคลากรในโรงเรียนและคณะกรรมการการศึกษาของสถานศึกษา

การวางแผน มีแผนจัดทำการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและตัวชี้วัดชัดเจน วาง โครงการเพื่อศึกษานโยบาย ข้อมูล มีโครงการสำรวจความต้องการและกำหนดเป้าหมาย ชัดเจน

ครอบคลุม มีโครงการประชุมอบรมให้ความรู้ ประชุมเชิงปฏิบัติการการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ แต่งตั้งคณะกรรมการกำหนดคุณภาพมาตรฐานและตัวบ่งชี้ โดยมีตัวแทนชุมชน ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการจัดทำ

การปฏิบัติ จัดกิจกรรมศึกษานโยบายการศึกษา ข้อมูล เป้าหมายทุกระดับ จัดกิจกรรมวิเคราะห์ปัจจัยและสภาพสถานศึกษา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการร่างมาตรฐานคุณภาพและตัวบ่งชี้ จัดประชุมกำหนดคุณภาพมาตรฐานคุณภาพสถานศึกษา จัดประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดตัวบ่งชี้ของแต่ละมาตรฐาน จัดทำคุณภาพมาตรฐานคุณภาพชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร

การตรวจสอบ มีการนิเทศติดตาม มีการบันทึกผลความคิดเห็นของผู้ปกครอง นักเรียน กรรมการสถานศึกษาและบุคลากร จัดวิเคราะห์คุณภาพมาตรฐานคุณภาพให้ครอบคลุมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน รายงานผลการดำเนินงาน ประเมินผลการดำเนินงาน

การปรับปรุง นำผลการรายงาน ผลการวิเคราะห์ ผลการประเมินและข้อคิดเห็นไปพัฒนาปรับปรุงโครงการ/กิจกรรมการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและตัวบ่งชี้ และคณะกรรมการดำเนินการพัฒนามาตรฐานคุณภาพต่อเนื่อง

1.3.3 ด้านการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

การนำผลสรุปการปฏิบัติงานไปใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน

การวางแผน จัดโครงการรวบรวมรายงานผลการปฏิบัติงาน แต่งตั้งคณะกรรมการสรุปผลการปฏิบัติงาน มีโครงการสร้างความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรให้เห็นความสำคัญของการนำผลสรุปมาใช้พัฒนางาน

การปฏิบัติ มีการประชุมชี้แจงให้บุคลากรทราบเพื่อให้ตระหนักถึงความจำเป็นและความสำคัญของการนำผลสรุปมาใช้พัฒนางาน จัดให้มีการสรุปและรายงานผลการดำเนินงาน โดยเทียบกับวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้และจัดทำเป็นระบบสารสนเทศ จัดตั้งศูนย์ข้อมูลระบบสารสนเทศโดยระบบICT แยกเป็นด้านๆ เป็นปัจจุบัน และง่ายต่อการใช้งาน พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถนำข้อมูลมาใช้ได้ทุกคน จัดการตรวจสอบผลการดำเนินงานที่ได้กับเป้าหมายและตัวบ่งชี้ โดยสร้างระบบการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำผลไปใช้ในการวางแผนบริหารจัดการ ดำเนินการวิเคราะห์ภาระงานตามแผนปฏิบัติงาน จัดประเมินผลการดำเนินงานและนำผลมาวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อย การรายงานผลเพื่อการวินิจฉัยสั่งการ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำผลสรุปและคำวินิจฉัยสั่งการไปดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงงาน

การตรวจสอบ มีการนิเทศ ตรวจสอบ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ประเมินผล การดำเนินงานอย่างเป็นระบบ

การปรับปรุง นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาและปรับปรุงระบบบริหารจัดการ พัฒนาและปรับปรุงงาน

1.3.4 ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

การเตรียมการใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินภายใน

การวางแผน แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบ และทบทวนคุณภาพเครื่องมือ มีโครงการเพื่อสำรวจเครื่องมือการรวบรวมข้อมูล มีโครงการตรวจสอบเครื่องมือ หลอมเครื่องมือ ที่มีอยู่แล้ว มีโครงการจัดสร้างและพัฒนาเครื่องมือในส่วนที่ยังไม่มี มีโครงการพัฒนานุคลากร ให้เห็นความสำคัญและจำเป็นของเครื่องมือ มีโครงการพัฒนาความสามารถบุคลากรในการ สร้างเครื่องมือที่มีคุณภาพ มีโครงการส่งเสริมให้ครูทุกคนมีเครื่องมือเก็บข้อมูล

การปฏิบัติ จัดประชุมชี้แจงบุคลากรให้เห็นความสำคัญความจำเป็นของเครื่องมือที่มีคุณภาพในการเก็บข้อมูล จัดอบรมเชิงปฏิบัติการพัฒนานุคลากรให้มีความสามารถในการสร้าง เครื่องมือที่มีคุณภาพได้มาตรฐาน จัดประชุมกำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวม ข้อมูล ดำเนินการสำรวจเครื่องมือตามที่กำหนด ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือและหลอม เครื่องมือที่มีอยู่แล้ว ดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาเครื่องมือที่มี ดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือใน ส่วนที่ไม่มีขึ้นใหม่ ทดลองใช้ ปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

การตรวจสอบ ให้มีการนิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน

การปรับปรุง นำผลการตรวจสอบมาพัฒนาและปรับปรุงแผนการเตรียมการใช้ เครื่องมือเก็บข้อมูล

1.3.5 ด้านการปรับปรุงและพัฒนา

การยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนหลังการประเมินภายใน

การวางแผน มีโครงการเพื่อนำเสนอผลการประเมินแก่ผู้เกี่ยวข้อง มีโครงการ วิเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา มีโครงการชี้แจงข้อบกพร่อง จุดเด่น จุดควรพัฒนา ของคณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีโครงการปรับปรุงพัฒนาและ ยกกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการยกระดับมาตรฐาน การศึกษาของสถานศึกษา วางแผนกำหนดทิศทางและแนวปฏิบัติการพัฒนา วางแผนออกแบบ กิจกรรมโครงการ ฟูการปฏิบัติ

การปฏิบัติ จัดประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการสร้างแนวทางการพัฒนา จัดโครงการระดมปัจจัยทั้งภายในและภายนอกเพื่อการยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและเขตพื้นที่การศึกษา การนำแผนสู่การปฏิบัติ จัดทำรายงานและประชาสัมพันธ์เผยแพร่แก่ผู้เกี่ยวข้อง

การตรวจสอบ การประเมินผลการดำเนินงานยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

การปรับปรุง นำผลการประเมินไปใช้พัฒนาและปรับปรุงโดยบรรจุแผนพัฒนาไว้ในแผนปฏิบัติการในปีต่อไป

1.3.6 การเตรียมการรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด

รายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองและชุมชน

การวางแผน มีการวางแผนหรือโครงการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี มีโครงการชี้แจงการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดทำรายงาน แต่งตั้งคณะกรรมการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี กำหนดแนวทางจัดทำรายงาน วางแผนออกแบบกิจกรรม และขั้นตอนการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษา จัดทำปฏิทินการจัดทำรายงานกำหนดผู้รับผิดชอบและระยะเวลาชัดเจน

การปฏิบัติ ดำเนินการชี้แจงบุคลากรให้มีความรู้ความเข้าใจและมีส่วนร่วมในการจัดทำรายงาน ดำเนินการรวบรวมข้อมูลผลการปฏิบัติจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีโดยเน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องและทำเป็นทีม จัดประชุมเพื่อรายงานความก้าวหน้าในการจัดทำรายงานให้เป็นไปตามแนวทางที่กำหนด จัดทำรายงานคุณภาพที่มีการเปรียบเทียบความสำเร็จของการปฏิบัติกับเป้าหมายที่กำหนดไว้ในแผนให้ชัดเจนและเปรียบเทียบผลการดำเนินงานปีปัจจุบันกับปีที่ผ่านมา จัดทำรายงานฉบับสรุปเพื่อเปิดเผยต่อสาธารณชนอย่างกว้างขวาง มีการตรวจสอบรายงานจากคณะกรรมการที่ครอบคลุมภาระงาน ตรวจสอบทบทวนปรับปรุงรายงานให้ครอบคลุมทุกด้าน ตรงเป้าหมาย ดำเนินการรายงานคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเผยแพร่รายงานฉบับสรุปกับผู้เกี่ยวข้อง ประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานของสถานศึกษาให้ชุมชนทราบอย่างสม่ำเสมอ เช่น การจัดทำวารสาร สารประชาสัมพันธ์ จัดเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยจัดระบบสารสนเทศทาง ICT

การตรวจสอบ สัมภาษณ์ความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบ วิธีการรายงาน การประเมินผลการดำเนินงาน

การปรับปรุง นำผลการสำรวจและผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงการจัดทำ รายงานคุณภาพการศึกษาประจำปีโดยยึดบริบทของสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัย เรื่อง รูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพของ สถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 3 - 4 มีประเด็นสำคัญที่ควรพิจารณาและนำมา อภิปรายผล ดังนี้

1. ปัญหาการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา การ ศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 3 - 4 ทั้ง 6 ด้าน คือ การศึกษาและการเตรียมการ การวางแผนการ ประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา การตรวจสอบและทบทวน คุณภาพการศึกษา การพัฒนาและปรับปรุง การเตรียมการรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐ กำหนด ผลการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง โดยเรียงลำดับ ดังนี้

1.1 ปัญหาการนำผลสรุปการปฏิบัติงานไปใช้ปรับปรุงและพัฒนางาน ในส่วนของ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง แต่จัดเป็นปัญหาในอันดับแรก แสดงว่า การนำผลสรุปการปฏิบัติงานไปใช้ปรับปรุงและ พัฒนางานมีปัญหาการดำเนินการมากกว่าเรื่องอื่นๆ ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อการบริหารงานประกันคุณภาพ การศึกษา ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาที่มีคุณภาพ สถานศึกษาต้องดำเนินการทบทวน แผนพัฒนาบุคลากร ดำเนินการกับติดตามและประเมินผล สอดคล้องกับ เสนอ แจกภู (2543) ที่พบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้รูปแบบวงจรเดมมิ่ง(PDCA) มีการ ดำเนินงานอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการตรวจสอบผลการ ปฏิบัติงานอยู่ในระดับน้อยกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับ พยอมศรี วรณวนารักษ์ (2543) ที่พบว่า สภาพปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ค่า มีดัชนีเลขคณิตสูง คือ การพัฒนาความเชื่อ ความคิดและพฤติกรรมเพื่อเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรม ในการทำงานของบุคลากร การเตรียมความพร้อมของบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์เพื่อ พัฒนาระบบสารสนเทศ การทำ รายงานสรุปผลการดำเนินงาน สอดคล้องกับ สำนักงานรับ รองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (2545) กล่าวไว้ว่า มาตรฐานที่ 13 สถานศึกษา มีการจัดองค์กร / โครงสร้าง และบริหารงานอย่างมีระบบครบวงจรให้บรรลุเป้าหมายการศึกษา ตัวบ่งชี้ มีการนิเทศติดตามประเมินผลเปรียบเทียบกับเป้าหมายอย่างต่อเนื่อง มีการบันทึกผลและ รายงานผล มีการนำข้อมูลและผลการประเมินไปใช้ตัดสินใจและปรับปรุงงาน

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินการ จึงทำให้การดำเนินการไม่สมบูรณ์ครบถ้วนในขั้นตอนการสรุปผลเพื่อนำผลการปฏิบัติไปปรับปรุงและพัฒนางาน นอกจากนี้บุคลากรอาจไม่เห็นความสำคัญของการนำผลสรุปงานไปใช้ในการปรับปรุงหรือพัฒนางาน ในส่วนของสถานศึกษาอาจไม่ได้พัฒนาบุคลากรให้มีความเข้าใจเห็นความสำคัญของการนำผลสรุปการปฏิบัติงานไปใช้ประโยชน์ต่อเนื้ออย่างแท้จริง นอกจากนี้การรายงาน สรุปงาน อาจไม่เป็นระบบชัดเจน มีประสิทธิภาพน้อย ดังนั้นสถานศึกษาจึงควรจัดโครงการพัฒนาบุคลากร สร้างความตระหนักและจัดระบบการสรุปผลการปฏิบัติให้มีประสิทธิภาพ กำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการนำผลการปฏิบัติมาใช้เพื่อพัฒนาการดำเนินงานให้ชัดเจน

1.2 การเตรียมเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินภายใน ในส่วนของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง แต่จัดเป็นอันดับแรก แสดงว่า บุคลากรในสถานศึกษามีความสามารถระดับหนึ่ง ซึ่งการเตรียมการใช้เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเป็นส่วนสำคัญ ที่จะส่งผลกระทบต่อระบบการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับ สุภัค แก้วเพชร (2545) พบว่า ครูขาดความรู้ในเรื่องการตรวจสอบคุณภาพการศึกษา และการสร้างเครื่องมือวัด/การประเมิน สอดคล้องกับ สุวิมล ว่องวานิช และคณะ (2543) พบว่า มีครูร้อยละ 11 คิดว่าสามารถสร้างเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้ ในส่วนของ อมรวิทย์ นาครทรรพ (2540) พบว่า หัวใจสำคัญของการประกันคุณภาพการศึกษาอยู่ที่การกระตุ้นให้สถานศึกษามีกลไกตรวจสอบการทำงานของตนเองควบคู่ไปกับการตรวจสอบภายนอก

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าสถานศึกษาดำเนินการเตรียมความพร้อมในด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพ โดยทำความเข้าใจกับบุคลากรไม่เพียงพอ ไม่ชัดเจน ไม่ครบถ้วน มีการวางแผนกำหนดเครื่องมือ แต่ไม่ได้พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการสร้างเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล การสร้างเครื่องมือเพื่อการประเมินตามเกณฑ์

1.3 การรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และชุมชน ในส่วนของการเตรียมการรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง แต่จัดเป็นอันดับแรก ซึ่งสอดคล้องกับ นววรรณ ศรีภูธร (2544) พบว่า ด้านการรายงานโดยภาพรวมมีปัญหาอยู่ในระดับปานกลาง และถ้าจะพิจารณาเป็นรายข้อรายการที่มีปัญหาอันดับแรกได้แก่ การรวบรวมผลการดำเนินงานและผลการประเมินภายใน และผลจากการสัมภาษณ์ พบว่า ด้านการรายงานสถานศึกษาได้จัดทำรายงานการประเมินตนเอง หลังจากมีการประเมินภายใน ปัญหาอุปสรรคในการทำรายงาน คือบุคลากรยังขาดความรู้ ความ

เข้าใจ ความมั่นใจในการจัดทำรายงาน ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียา ชูโชติ (2544) พบว่ามีปัญหา ด้านความไม่พร้อมของบุคลากรเป็นสำคัญ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า การสร้างความเข้าใจให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา และการเตรียมการด้านบุคลากร ได้แก่ บทบาท หน้าที่ไม่เพียงพอ ด้านการเตรียมเอกสารรายงาน ได้แก่ ระบบข้อมูลสารสนเทศ รายงานการ ดำเนินงาน รายงานผลการตรวจสอบ รายงานผลการปรับปรุง และผลการพัฒนาปรับปรุง ไม่ ครบถ้วนขาดความสมบูรณ์ จึงส่งผลต่อการดำเนินการรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา ซึ่งเป็นความสำคัญตามพระราชบัญญัติการศึกษาชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 48 ที่กล่าวว่า ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และ ให้ถือว่าการประกันคุณภาพเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่าง ต่อเนื่องโดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ เปิดเผย ต่อสาธารณชน

1.4 การยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหลังการประเมินภายใน ในส่วน ของการพัฒนาและปรับปรุง จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง แต่จัดเป็นอันดับ แรก แสดงว่าสถานศึกษายังขาดความสามารถในการพัฒนาและปรับปรุงงาน ซึ่งจะส่งผลต่อ คุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ ศิริชาติ วงษ์ใหญ่ (2543) พบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษามีการ ดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามวงจรเดมมิ่ง(PDCA) และสถานศึกษาต้องการการสนับสนุน ทั้งในด้านการวางแผน การปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบ/ประเมิน และการลงมือแก้ไขปรับปรุง จากหน่วยงานต้นสังกัด ซึ่งสอดคล้องกับ Tschannen - Moran และคณะ (2000) ที่พบว่า การ ดำเนินงานเพื่อพัฒนาสถานศึกษาโดยใช้การรวมพลัง เริ่มตั้งแต่การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การปฏิบัติงาน การแก้ปัญหาในการดำเนินงาน และการปรับปรุงการดำเนินงานจะส่งผลให้สถาน ศึกษาพัฒนา สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ(2543) กล่าวว่าไว้ว่า การ ประกันคุณภาพภายในเป็นกระบวนการบริหารจัดการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายในการพัฒนาคุณภาพ ให้เป็นไปตามมาตรฐาน ที่ต้องการจะต้องมีกระบวนการตามแนวคิดของหลักการบริหารโดยต้อง มีกระบวนการวางแผน การทำตามแผน การตรวจสอบประเมินผล และพัฒนาปรับปรุงอยู่เสมอ

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการในการพัฒนาและปรับปรุงของสถานศึกษาขาดการ พัฒนาอย่างต่อเนื่อง สถานศึกษาไม่ได้นำมาตรฐานที่ต่ำกว่าเกณฑ์มาปรับปรุง ทิศทางการ ดำเนินงานไม่ชัดเจน ขาดความพร้อมในการทำงานเป็นทีม

1.5 การสร้างแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของการศึกษาและการเตรียมการ จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ในระดับ ปานกลาง แต่เป็นอันดับแรก แสดงว่าครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องยังขาดแนวคิดซึ่งจะส่งผลต่อคุณภาพการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษา สอดคล้องกับ ปัญญา ทองงาม(2542) ที่พบว่า ครูมีความพร้อมในด้านความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาเกี่ยวกับการประกันคุณภาพการศึกษาตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ 2542 ส่วนใหญ่อยู่ในระดับน้อย สอดคล้องกับ สุวิมล ราชธนบริหาร (2541) ที่พบว่า บุคลากรส่วนใหญ่ขาดความรู้ความสามารถเกี่ยวกับการปฏิบัติ และมีความเข้าใจว่าการประกันคุณภาพเป็นการตรวจสอบหรือการจับผิดบุคลากร

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรในสถานศึกษายังไม่เข้าใจระบบการประกันคุณภาพ การศึกษาอย่างแท้จริง ขาดข้อมูล ความรู้สึกงุนใจ ความตระหนัก และแนวทางและวิธีปฏิบัติเพื่อ ความสำเร็จของการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา

1.6 การกำหนดมาตรฐานคุณภาพและตัวบ่งชี้ เพื่อให้เป็นข้อปฏิบัติในเรื่องการ ประกันคุณภาพโดยบุคลากรในสถานศึกษาและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถาน ศึกษา ในส่วนของการวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา จากการวิจัยพบว่า มีปัญหาอยู่ใน ระดับ ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับ สุรียา มะโยธี (2544) ที่พบว่า การกำหนดเกณฑ์/มาตรฐาน ไม่สอดคล้องกับสภาพสถานศึกษา สอดคล้องกับ วิรุฬห์ แสงงาม(2543) ที่พบว่า ในสภาพ ปัจจุบันการจัดการศึกษายังไม่สอดคล้องกับธรรมเนียมสถานศึกษา ในส่วนของทำเนียบ มหาพรหม (2543) ได้เสนอแนะว่า สถานศึกษาควรกำหนดและประกาศคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียน และร่วมกันปฏิบัติอย่างจริงจัง

ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าครูและบุคลากรขาดความรู้ในการจัดทำมาตรฐาน การกำหนด ตัวบ่งชี้ ขาดความเข้าใจในกรอบปรัชญา เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนและ ความต้องการของท้องถิ่น

2. รูปแบบ

2.1 รูปแบบการสร้างแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษาแก่ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของการศึกษาและการเตรียมการ ประกอบด้วย การวางแผน วางโครงการ เพื่อ ส่งเสริมให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เกิดแนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา จัดทำโครงการ พัฒนาความรู้และทักษะการประกันคุณภาพ โครงการศึกษาดูงาน โครงการพัฒนาทีมงาน กิจกรรมพัฒนา : ศึกษาด้วยตนเอง แต่งตั้งคณะผู้รับผิดชอบ การปฏิบัติ จัดกิจกรรมเพื่อสร้าง ความรู้ แนวคิดการประกันคุณภาพการศึกษา เรื่อง การยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง การบริหารโดย

ใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) การมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ การแสดงความรับผิดชอบต่อที่ตรวจสอบได้ และการไปศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ดำเนินการด้านการประกันคุณภาพได้ดีเด่น การตรวจสอบ การรายงานผลการดำเนินงาน การปรับปรุง ปรับปรุงแผนพัฒนาความรู้และทักษะ การประกันคุณภาพ แผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาและแผนปฏิบัติการของสถานศึกษาให้สอดคล้องกับการประกันคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ นววรรณ ศรีภูธร(2544) ที่พบว่า ข้อเสนอแนะในการดำเนินการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษานำร่อง โดยจัดลำดับความสำคัญ ดังนี้ (1) ควรจัดอบรมสัมมนาหรือประชุมชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางในการดำเนินการตามระบบการประกันคุณภาพภายในมากกว่านี้ (2) ควรนำ คณะกรรมการสถานศึกษา และคณะครูไปศึกษาดูงานสถานศึกษาที่ประสบผลสำเร็จตามระบบการประกันคุณภาพการศึกษา (3) ควรให้ครูมีส่วนร่วมในการนำเสนอสภาพปัจจุบันปัญหาเพื่อวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้ให้สัมภาษณ์เสนอแนะว่า ควรให้บุคลากรในสถานศึกษาได้มีโอกาสเข้าร่วมประชุม อบรม และไม่ควรจัดประชุมอบรมเฉพาะบุคลากรแกนนำ สอดคล้องกับ จิววรรณ บุญคุ้ม (2542) ที่พบว่า สถาบันต้องสร้างแรงจูงใจให้อาจารย์และบุคลากรเห็น ความสำคัญของการประกันคุณภาพ ประชาสัมพันธ์ให้อาจารย์และบุคลากรของสถาบันรับทราบเรื่องการประกันอย่างต่อเนื่อง มีการให้ความรู้และคำแนะนำอย่างเป็นขั้นตอน สอดคล้องกับ กรมสามัญศึกษา (2538) พบว่า ปัจจัยที่เอื้อต่อการพัฒนามาตรฐานของสถานศึกษาได้แก่ ผู้เรียน ผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง สภาพของสถานศึกษาและชุมชนรอบสถานศึกษาซึ่งแนวทางในการพัฒนามาตรฐานสถานศึกษานั้นต้อง มีการพัฒนาผู้บริหารด้วยการประชุมสัมมนา ฝึกอบรม นิเทศ และศึกษาดูงาน พัฒนาระบบบริหารสถานศึกษา พัฒนาครูอาจารย์ โดยการจัดประชุมสัมมนา อบรม ทัศนศึกษา นิเทศ และบำรุงขวัญกำลังใจ

2.2 รูปแบบการกำหนดมาตรฐานคุณภาพและตัวบ่งชี้ เพื่อให้เป็นข้อปฏิบัติในเรื่องการประกันคุณภาพโดยบุคลากรในสถานศึกษาและคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษา ในส่วนของกรวางแผนการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การวางแผนวางแผนโครงการเพื่อศึกษานโยบาย ข้อมูล สำรวจความต้องการและกำหนดเป้าหมาย โครงการประชุมอบรม ให้ความรู้ ประชุมเชิงปฏิบัติการการกำหนดมาตรฐานและตัวบ่งชี้ การปฏิบัติ จัดกิจกรรมศึกษานโยบายการศึกษา ข้อมูล เป้าหมายทุกระดับ จัดกิจกรรมวิเคราะห์ปัจจัยและสภาพ สถานศึกษา ประชุมเชิงปฏิบัติการร่างมาตรฐาน จัดประชุมกำหนดคุณภาพมาตรฐาน จัดประชุมเชิงปฏิบัติการกำหนดตัวบ่งชี้ของแต่ละมาตรฐาน การตรวจสอบ บันทึกผลความคิดเห็นของผู้ปกครองผู้เรียน กรรมการสถานศึกษาและบุคลากร รายงานผลการดำเนินงาน การปรับปรุง

นำผลการรายงาน ข้อคิดเห็นไปพัฒนาปรับปรุงโครงการ/กิจกรรม การกำหนดมาตรฐานคุณภาพ และตัวบ่งชี้ ซึ่งสอดคล้องกับ พยอมศรี วรณวนารักษ์(2543) ที่พบว่า แนวทางแก้ปัญหา คือ จัดเอกสารและสื่อด้านการประกันคุณภาพการศึกษาให้ชัดเจนและเพียงพอสร้างความตระหนัก และจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูและบุคลากรอย่างต่อเนื่องและทั่วถึงตามเวลา ที่เหมาะสมในการจัดทำมาตรฐานการศึกษา การจัดข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศให้เป็นระบบ การจัดทำ มาตรฐานการปฏิบัติงาน สอดคล้องกับ วาสนา แสงงาม (2543) ที่พบว่า สถานศึกษาระดับการ ศึกษาขั้นพื้นฐาน จะต้องกำหนดมาตรฐานสถานศึกษาโดยบุคคลที่ สถานศึกษาแต่งตั้ง ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนครู คณะกรรมการสถานศึกษา และผู้แทนจากชุมชน / ท้องถิ่น มาตรฐานที่กำหนดขึ้นต้องมีความสอดคล้องกับ มาตรฐานการศึกษาชาติ มาตรฐานการ ศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษาและความต้องการของ ชุมชน / ท้องถิ่น และสามารถนำมาเป็นกรอบ ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา / ธรรมนูญสถานศึกษา ระบบการจัดการของสถาน ศึกษาเพื่อนำมาตราฐานการศึกษาที่กำหนดสู่การปฏิบัติมี 2 รูปแบบ คือ ยึดมาตรฐานการศึกษาที่ กำหนดขึ้นเป็นเป้าหมาย กับยึดภาระงานของสถานศึกษาเป็นหลัก

2.3 รูปแบบปัญหาการนำผลสรุปการปฏิบัติงานไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาางาน ในส่วนของ การดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน จัดโครงการเพื่อรวบรวมราย งานผลการปฏิบัติงาน แต่งตั้งคณะกรรมการสรุปผลการปฏิบัติงาน การปฏิบัติ จัดกิจกรรมรวบรวม ผลการดำเนินงานการประกันคุณภาพ และจัดทำเป็นระบบสารสนเทศ ตรวจสอบผลกับเป้าหมาย และตัวบ่งชี้ ดำเนินการวิเคราะห์ภาระงานตามแผนปฏิบัติงาน จัดประเมินผลการดำเนินงานการ ประกันคุณภาพการศึกษา การรายงานผลเพื่อการวินิจฉัยสั่งการ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อนำ ผลสรุปและคำวินิจฉัยสั่งการไปดำเนินการปรับปรุงและพัฒนาางาน การตรวจสอบ นิเทศ ติดตาม และประเมินผลการดำเนินงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง การปรับปรุง นำผลการประเมินไปใช้ พัฒนาและปรับปรุงระบบบริหาร จัดการปรับปรุงและพัฒนาางาน สอดคล้องกับ ศิริชาติ วงษ์ใหญ่ (2543) ที่พบว่าสถานศึกษาต้องการรับการสนับสนุนการดำเนินการประกันคุณภาพภายในทั้งใน ด้านการวางแผน การลงมือปฏิบัติตามแผน การตรวจสอบหรือประเมิน และการลงมือแก้ไขและ ปรับปรุงจากหน่วยงานต้นสังกัดทั้งในส่วนกลางและท้องถิ่นจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยความ ต้องการส่วนใหญ่เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจและแนวดำเนินการประกันคุณภาพภายในตามวงจร เดมมิง และต้องการการสนับสนุนด้านงบประมาณเพื่อใช้ในการดำเนินการประกันคุณภาพภายใน จากกรมต้นสังกัด สอดคล้องกับ ทำเนียบ มหาพรหม (2543) ที่พบว่า เพื่อให้การปฏิบัติงานตาม มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาดีขึ้น ควรดำเนินการให้อาจารย์ตระหนักในบทบาทหน้าที่

และปฏิบัติงานให้ดีมีคุณภาพและประสิทธิภาพ สถานศึกษาจัดฝึกอบรมสัมมนาและประชุมชี้แจงเกี่ยวกับแนวทางในการปฏิบัติงานตามมาตรฐานการประกันคุณภาพ สถานศึกษาจัดประชุมวางแผนการปฏิบัติงานตาม มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา

2.4 รูปแบบการเตรียมเครื่องมือในการรวบรวมข้อมูลเพื่อการประเมินภายใน ในส่วนของการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ประกอบด้วย การวางแผน แต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพเครื่องมือ วางโครงการเพื่อสำรวจเครื่องมือการรวบรวมข้อมูล โครงการตรวจสอบเครื่องมือ หลอมเครื่องมือที่มีอยู่แล้ว โครงการจัดสร้างและพัฒนาเครื่องมือ วางโครงการเพื่อส่งเสริมให้ครูผู้สอนทุกรายวิชาที่มีเครื่องมือเก็บข้อมูล การปฏิบัติ จัดกิจกรรมกำหนดกรอบการประเมินเกี่ยวกับวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล ดำเนินการสำรวจเครื่องมือตามที่กำหนด ดำเนินการตรวจสอบเครื่องมือและหลอมเครื่องมือที่มีอยู่แล้ว ดำเนินการพัฒนาและปรับปรุงเครื่องมือที่มี ดำเนินการจัดสร้างเครื่องมือใหม่ในส่วนที่ยังไม่มี ทดลองใช้ ปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง การตรวจสอบ นิเทศ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงานอย่างมีระบบ การปรับปรุง ปรับปรุงและพัฒนาแผนการเตรียมการใช้เครื่องมือรวบรวมข้อมูลสอดคล้องกับสำนักงานทดสอบทางการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2545) กล่าวไว้ว่า การตรวจสอบเป็นการรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานและผลการดำเนินงานของสถานศึกษาสำหรับนำไปเป็นข้อมูลประกอบการปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพอย่างต่อเนื่องโดยความร่วมมือของบุคลากรในสถานศึกษา สอดคล้องกับ ทศนิยม สหวัฒนา (2540) ที่พบว่า ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการทำให้โรงเรียนมีการเปลี่ยนแปลงคุณภาพที่ดีขึ้นหลายประการ ได้แก่ ความเป็นผู้นำที่เข้มแข็งของครูใหญ่ การจัดการอย่างจริงจังของบุคลากรระดับสูง ความชัดเจนของแผนปฏิบัติงาน ความตั้งใจจริงของครูในการปรับปรุงข้อบกพร่อง

2.5 รูปแบบการยกระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาหลังการประเมินภายใน ในส่วนของการพัฒนาและปรับปรุง ประกอบด้วย การวางแผน วางโครงการเพื่อนำเสนอผล การประเมินแก่ผู้เกี่ยวข้อง วางโครงการวิเคราะห์ผลการประเมินตนเองของสถานศึกษา วางโครงการปรับปรุงพัฒนาและยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการยกระดับมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา วางแผนกำหนดทิศทางและแนวปฏิบัติการพัฒนา วางแผนออกแบบกิจกรรมโครงการสู่การปฏิบัติ การปฏิบัติ จัดประชุมระดมความคิดเกี่ยวกับวิธีการสร้างแนวทางการพัฒนา จัดกิจกรรมระดมปัจจัยเพื่อการยกระดับมาตรฐานคุณภาพ การศึกษา การนำแผนสู่การปฏิบัติ จัดทำรายงานและประชาสัมพันธ์เผยแพร่แก่ผู้เกี่ยวข้อง การตรวจสอบ การประเมินผลการดำเนินงานยกระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา การปรับปรุง นำ

ผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาโดยบรรจุแผนพัฒนาไว้ในแผนปฏิบัติการในปีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับ ชนิษฐา ตริหิรัญกุล (2545) พบว่า รูปแบบการจัดการศึกษาเอกชนที่มีคุณภาพในทศวรรษหน้า สถานศึกษาคควรมีพฤติกรรมกรรมการบริหารจัดการในลักษณะมีการทำงานเป็นทีม มีระบบประกันคุณภาพภายในที่มีประสิทธิภาพ สร้างนวัตกรรมการทำงานที่เน้นผลสัมฤทธิ์และความคุ้มค่า นิเทศ/กำกับ ติดตาม ประเมินผลและรายงานอย่างเป็นระบบต่อเนื่อง นำผลการประเมินไปใช้ในการตัดสินใจและปรับปรุงงาน ซึ่งสอดคล้องกับ วาสนา แสงงาม (2543) กล่าวว่า สถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานจะได้รับการประเมินคุณภาพภายในปีละ 1 ครั้ง กลุ่มผู้ประเมินประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้แทนจากเขตพื้นที่การศึกษา ผู้แทนจากกรมการศึกษานอกโรงเรียน และผู้แทนจากชุมชนภายในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาจะต้องนำผลการประเมินมาวิเคราะห์เพื่อหาจุดเด่นจุดด้อยและปรับปรุงพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

2.6 รูปแบบการรายงานผลการประกันคุณภาพการศึกษาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้ปกครองและชุมชน ในส่วนของการเตรียมการรับการประเมินจากหน่วยงานที่รัฐกำหนด ประกอบด้วย การวางแผน วางโครงการเพื่อรายงานผลการประเมินคุณภาพ แต่งตั้งคณะกรรมการรายงานผลการประเมินคุณภาพ กำหนดแนวทางจัดทำรายงาน วางแผนออกแบบกิจกรรมและขั้นตอนการจัดทำรายงาน การปฏิบัติ ดำเนินการรวบรวมผลการประเมิน จัดทำรายงานผลการประเมินคุณภาพการศึกษา จัดทำรายงานฉบับสรุป ตรวจสอบทบทวนปรับปรุงเอกสารรายงาน ดำเนินการรายงานผลการประเมินคุณภาพต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง จัดเผยแพร่รายงานสรุปต่อ ผู้เกี่ยวข้อง ผู้ปกครอง และประชาชน จัดเผยแพร่ต่อสาธารณชนโดยจัดระบบ สารสนเทศทาง ICT การตรวจสอบ สืบหาความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบการรายงาน การประเมินผลการดำเนินงาน การปรับปรุง นำผลการสำรวจและผลการประเมินไปใช้ในการปรับปรุงและพัฒนา งาน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานการคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติโดยสถาบันส่งเสริมการประเมินคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ (2543) ได้กล่าวถึง การพัฒนาความรู้และทักษะเกี่ยวกับการประกันคุณภาพภายใน ควรฝึกอบรมให้ความรู้บุคลากรโดยรูปแบบการ จัดประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยช่วงแรก เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับภาพรวมของระบบการประกันคุณภาพ ช่วงที่สอง เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการกำหนดกรอบและวางแผนการประเมิน การสร้างเครื่องมือการประเมิน ช่วงที่สาม เน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ข้อมูล การนำเสนอผลการประเมิน และการเขียนรายงานผลการประเมินตนเอง ในขั้นตอนของการเผยแพร่ผลการประเมินนั้นอาจใช้วิธีจัดประชุมครูภายในสถานศึกษา จัดบอร์ดหรือจัดทำรายงานผลการประเมินฉบับย่อแจกบุคลากร ถ้าสถานศึกษานำผลที่ได้จากการประเมินมาพัฒนาเป็นข้อมูลสารสนเทศที่สามารถใช้ได้สะดวก รวดเร็วและเป็นปัจจุบันก็จะเป็น

ประโยชน์ สอดคล้องกับ วาสนา แสงงาม (2543) ที่พบว่า สถานศึกษาควรกำหนดรูปแบบในการรายงานผลการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาสู่สาธารณะและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับ วิจิต สุริสาร (2546) ที่พบว่า แนวโน้มการจัดระบบ สารสนเทศในงานบริหารสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา มีความสอดคล้องกันทุกกระทรวง โดยมีแนวโน้มเกิดขึ้นมาก คือ การจัดบุคลากรปฏิบัติงานสารสนเทศในงานบริหาร สถานศึกษาวางโครงสร้างการบริหารงานของโรงเรียนอย่างครอบคลุม มีการรวบรวมข้อมูล จัดเก็บรักษา นำเสนอข้อมูลและสารสนเทศในงานบริหารของโรงเรียนด้วยคอมพิวเตอร์ มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ รายงานการปฏิบัติงานประจำปีต่อสาธารณชน

ข้อเสนอแนะ

การศึกษารูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา การศึกษาขั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 3 – 4 เขตพื้นที่การศึกษาชัชวาทย์ในครั้งนี้มีประเด็นที่สามารถนำไปประกอบการพิจารณาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหารและสถานศึกษา

1. สถานศึกษาควรมีระบบการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามมาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษาอย่างจริงจัง
2. การประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาเป็นกระบวนการที่จะต้องปฏิบัติเป็นประจำ และต่อเนื่อง ผู้บริหารควรส่งเสริมให้บุคลากรได้มีส่วนร่วมในการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษา นำไปสู่การปฏิบัติเป็นภารกิจประจำ สร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมและทำงานเป็นทีม เพื่อให้เกิดการยอมรับการประกันคุณภาพการศึกษา และเต็มใจที่จะปฏิบัติตามนโยบาย เต็มศักยภาพ เต็มความสามารถอย่างยั่งยืน จะส่งผลให้เกิดความต่อเนื่องในการปฏิบัติตลอดไป
3. ควรรวบรวมผลการประเมินภายในมาวิเคราะห์ สังเคราะห์ในภาพรวม แล้วนำผลการประเมินไปใช้ในการพัฒนาและปรับปรุงงานต่อไป

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

จากการวิจัยเรื่องรูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพของสถานศึกษา การศึกษาชั้นพื้นฐาน ช่วงชั้น 3 – 4 เขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท ครั้งนี้ทำให้เห็นได้ว่าในครั้งต่อไปน่าจะมีการวิจัยในเรื่องต่อไปนี้

1. ศึกษารูปแบบการเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประกันคุณภาพของสถานศึกษาในเขตพื้นที่จังหวัดอื่นเพื่อนำผลมาเปรียบเทียบกับงานวิจัยในครั้งนี้
2. ศึกษาแนวโน้มการเตรียมความพร้อมในอนาคตของสถานศึกษา ด้านการประกันคุณภาพ ในเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท
3. ศึกษาบทบาทผู้บริหารเกี่ยวกับการยกระดับคุณภาพการศึกษา และแนวทางแก้ปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
4. ศึกษารูปแบบการวางแผนยกระดับคุณภาพการศึกษาในด้านปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต มีคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาที่กำหนดของสถานศึกษา สังกัดเขตพื้นที่การศึกษาชัยนาท